

คู่มือการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต
(Fraud Risk Management Manual)

ของ

บริษัท เจ.เอส.พี.พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด (มหาชน)
(J.S.P PROPERTY PUBLIC COMPANY LIMITED)

คู่มือการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต (Fraud Risk Management Manual)

1. บทนำ

บริษัท เจ.เอส.พี.พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด (มหาชน) (บริษัท ฯ) ดำเนินธุรกิจโดยตั้งมั่นในคุณธรรม จริยธรรม และบริหารจัดการบริษัทฯ ด้วยความโปร่งใสตามหลักบรรษัทภิบาล ปฏิบัติตามจรรยาบรรณในการดำเนินธุรกิจอย่างเคร่งครัด การบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต เป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้บริษัท ฯ ดำเนินธุรกิจด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต อันนำไปสู่การเจริญเติบโตได้อย่างยั่งยืน

1.1 วัตถุประสงค์

บริษัท ฯ จัดทำ “คู่มือการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต” เป็นลายลักษณ์อักษรขึ้น โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อ

- 1.1.1. กำหนดมาตรฐานหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อใช้ในการป้องกัน ตรวจสอบ และตอบสนองต่อความเสี่ยงด้านการทุจริต
- 1.1.2. ระบุหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรในแต่ละตำแหน่งงานในการป้องกัน ตรวจสอบ และตอบสนองต่อความเสี่ยงด้านการทุจริตให้ชัดเจน และเป็นไปตามแนวทางปฏิบัติที่ดี
- 1.1.3. กำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อให้บุคลากรของบริษัท ฯ สามารถป้องกัน ตรวจสอบ และตอบสนองการทุจริต ได้อย่างถูกต้องและทันท่วงที ในกรณีที่มีความสงสัยหรือพบการกระทำที่เกี่ยวกับการทุจริต

1.2 ขอบเขตของคู่มือ

คู่มือการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตฉบับนี้ ครอบคลุมการดำเนินงานของคณะกรรมการบริษัท คณะกรรมการชุดย่อย ผู้บริหาร และบุคลากรทุกท่าน ทั้งในบริษัท ฯ และบริษัทย่อยทั้งหมด

(รวมเรียกว่า บุคลากรของบริษัทฯ) ตลอดจน ผู้รับจ้างอิสระ ที่ปรึกษา ที่กระทำการหรือดำเนินการในนาม บริษัทฯ (รวมเรียกว่า “ผู้ที่เกี่ยวข้องทางธุรกิจ”)

ทั้งนี้ คู่มือการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของ “นโยบายการต่อต้านการทุจริตและคอร์รัปชัน” ซึ่งได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการบริษัท โดยกำหนดมาตรการป้องกัน ตรวจสอบ และตอบสนองต่อการทุจริต และคอร์รัปชัน (“มาตรการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน”) และสามารถใช้ควบคู่กับ “คู่มือนโยบายการกำกับดูแลกิจการที่ดี และ จรรยาบรรณในการดำเนินธุรกิจของบริษัท”

2. นโยบายการไม่เพิกเฉยต่อการทุจริตและคอร์รัปชัน

บริษัทฯ ยึดถือจริยธรรมและคุณธรรมเป็นหลักสำคัญในการประกอบธุรกิจและไม่เพิกเฉยต่อการกระทำใด ๆ ที่อาจนำไปสู่การทุจริตและคอร์รัปชัน แม้ว่าการกระทำนั้น เป็นการเอื้อประโยชน์แก่บริษัทฯ ทั้งนี้ เพื่อให้มั่นใจว่าบุคลากรของบริษัทฯ จะไม่เพิกเฉยต่อการทุจริตคอร์รัปชัน บุคลากรของบริษัทฯ ทุกคนต้องทำความเข้าใจและปฏิบัติตามนโยบายต่อต้านการทุจริตและคอร์รัปชัน คู่มือการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต คู่มือการกำกับดูแลกิจการที่ดี และจรรยาบรรณในการดำเนินธุรกิจ คู่มือกระบวนการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง และนโยบายอื่น ๆ ของบริษัทฯ อย่างเคร่งครัด โดยไม่มีข้อยกเว้น

ทั้งนี้ บริษัทฯ จะดำเนินการสอบสวนกรณีต้องสงสัยเกี่ยวกับการทุจริตทุกกรณีอย่างละเอียดถี่ถ้วนและเหมาะสม โดยไม่คำนึงถึงปัจจัยภายนอกอื่น ๆ (อาทิเช่น ตำแหน่งงาน ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในบริษัทฯ หรือความสัมพันธ์ภายในบริษัทฯ ของผู้ถูกกล่าวหา) โดยบริษัทฯ จะดำเนินการสอบสวนอย่างเป็นกลาง ปราศจากอคติ นอกจากนี้ บริษัทฯ จะลงโทษผู้กระทำผิดตามมาตรการสูงสุด และหากการสอบสวนพบว่าไม่มีบุคลากรที่รับรู้กรณีการทุจริตนั้น แต่ละเลยในการรายงาน บริษัทฯ จะพิจารณาลงโทษทางวินัยบุคลากรทำเช่นนั้นเช่นกัน

3. ค่านิยมของการทุจริตและการกระทำที่ถูกต้องว่าเป็นการทุจริต

3.1 องค์ประกอบของการทุจริต

- 1) เจตนา
- 2) ล่อลวงหรือปกปิด ไม่ว่าจะโดยวิธีการใด ทั้งในการจัดทำเอกสารหรือว่าคำพูด
- 3) ให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์
- 4) เกิดความเสียหายแก่ผู้ถูกกระทำ เช่น บริษัท ลูกค้า ผู้ค้า ผู้ถือหุ้น พนักงาน ฯลฯ

3.2 คำนิยามของการทุจริต

คำนิยามของการทุจริตในคู่มือการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต ฉบับนี้ หมายถึง การกระทำโดยเจตนาเพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ทั้งนี้ การทุจริตสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1) การยักยอกทรัพย์สิน (Asset Misappropriation)

การกระทำใด ๆ ก็ตามที่น่าไปสู่การครอบครองทรัพย์สินของบริษัทฯ อย่างไม่ถูกต้อง หรือเป็นเหตุให้บริษัทฯ สูญเสียทรัพย์สิน โอกาส หรือผลประโยชน์ใดโดยมีเจตนาที่จะหาประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น (อาทิเช่น คนในครอบครัว ญาติ มิตร เป็นต้น)

2) การคอร์รัปชัน

การใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบกระทำการใด ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์อันมีควรได้ ทั้งต่อองค์กรตนเอง หรือผู้อื่น ทั้งนี้ การคอร์รัปชัน ได้แก่

- การให้ และ/หรือ รับสินบน (Bribery)
- การขัดแย้งทางผลประโยชน์ (Conflict of interest)
- การข่มขู่ และ/หรือ เรียกร้องผลประโยชน์ (Economic Extortion)
- การจ่ายเงินเพื่อให้ได้รับความสะดวก (Illegal Gratuities)

3) การทุจริตในรายงาน (Fraudulent Statement)

การปรับปรุงแก้ไขรายงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทางการเงิน เช่น งบการเงิน บันทึกการเงิน หรือรายงานที่ไม่ใช่ทางการเงิน เพื่อปิดบังการยักยอกทรัพย์สินหรือการกระทำที่ไม่เหมาะสม หรือเพื่อหาประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งส่งผลให้งบการเงิน บันทึกการเงิน หรือรายงานต่าง ๆ ของบริษัทฯ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง

ดังนั้น คำนิยามของ “การทุจริต” ในคู่มือการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต ฉบับนี้ ครอบคลุมถึงการ ยักยอกทรัพย์สิน การคอร์รัปชั่น ตลอดจนการทุจริตในรายงาน

3.3 การกระทำที่ถูกระบุว่าเป็นการทุจริต

จากคำนิยามดังกล่าวข้างต้น ตัวอย่างการกระทำดังต่อไปนี้จัดว่าเป็นการทุจริต

- การปฏิบัติงานอย่างไม่ซื่อสัตย์หรือมีความจงใจที่จะทุจริต
- การใช้ทรัพย์สินของบริษัทผิดวัตถุประสงค์เพื่อสร้างประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น
- การยักยอกหรือขโมยทรัพย์สินของบริษัท ฯ
- การบิดเบือนหรือปิดบังข้อมูลโดยเจตนา
- การรายงานข้อมูลทางการเงินหรือธุรกรรมทางการเงินอย่างไม่ถูกต้อง โดยเจตนา
- การแก้ไขตบแต่งตัวเลขทางบัญชี เช่น บันทึกทราบดีรับปลอม , ปกปิดหนี้สินหรือรายจ่าย เป็นต้น
- การแก้ไข ตบแต่งรายงานที่ไม่ใช่รายงานทางการเงิน เช่น ตบแต่งข้อมูล คุณสมบัติของพนักงาน , ตบแต่งเอกสารที่ใช้ภายใน หรือตบแต่งเอกสารที่ใช้ภายนอก ทำให้เกิดความเข้าใจที่ผิดพลาด สร้างความเสียหายแก่บริษัทฯ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง
- การเปิดเผยข้อมูลที่ถูกกำหนดให้เป็นความลับหรือความลับทางการค้าของบริษัทฯ ให้แก่บุคคลภายนอก
- การแสวงหา เรี่ยกรังหรือรับของที่มีมูลค่าจากผู้ที่เกี่ยวข้องทางธุรกิจ
- การเสนอสิ่งที่มีมูลค่าให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐ หน่วยงานรัฐ หรือหน่วยงานเอกชนเพื่อให้ดำเนินการ ในทางที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

ทั้งนี้ การกระทำข้างต้นเป็นเพียงตัวอย่างของการกระทำทุจริตเท่านั้น หากบุคลากรของบริษัท ฯ มีความสงสัยว่ากิจกรรมใดเป็นการทุจริตหรือไม่ สามารถขอคำแนะนำได้ (ตามลำดับ) จากหน่วยงาน ดังต่อไปนี้

- หัวหน้าโดยตรงที่พนักงานสังกัดอยู่
- ฝ่ายทรัพยากรมนุษย์
- ฝ่ายตรวจสอบภายใน

- คณะกรรมการกำกับดูแลกิจการที่ดี
- คณะกรรมการตรวจสอบ

4. หน้าที่และความรับผิดชอบ

บุคลากรทุกระดับของบริษัท ฯ และบริษัทย่อย ต้องปฏิบัติตามหลักจริยธรรมและจรรยาบรรณของบริษัท ฯ อย่างเคร่งครัด ตลอดจนให้การสนับสนุนนโยบายต่อต้านการทุจริตและคอร์รัปชัน รวมถึง คู่มือการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตอย่างเต็มที่ ทั้งนี้ คู่มือฉบับนี้อาจกำหนดความรับผิดชอบเพิ่มเติมให้แก่ผู้มีอำนาจ หรือผู้บริหาร บางหน่วยงาน เช่น คณะกรรมการบริษัท คณะกรรมการตรวจสอบ ผู้บริหารระดับสูง ฝ่ายตรวจสอบภายใน หรือ ฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ เป็นต้น เพื่อร่วมกันบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต โดยหน้าที่ความรับผิดชอบเพิ่มเติมดังกล่าวจะถูกระบุไว้ในภาคผนวก ก ของคู่มือการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตฉบับนี้

บริษัท ฯ ถือเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกระดับ ตั้งแต่บุคลากรทั่วไปจนถึงระดับคณะกรรมการบริษัท ที่จะต้อง ทำความเข้าใจและปฏิบัติตามนโยบายต่อต้านการทุจริตและคอร์รัปชัน และคู่มือการบริหารความเสี่ยงด้านการ ทุจริตฉบับนี้ โดยไม่มีข้อยกเว้น ทั้งนี้ การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามนโยบายและคู่มือดังกล่าวจะนำมาซึ่งการลงโทษ ทางวินัยได้

5. มาตรการป้องกันการทุจริต (Fraud Prevention)

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยบริษัท ฯ ลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและปฏิบัติงานตามการควบคุมภายในที่เหมาะสมเพื่อลด ความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรของ บริษัท ฯ เป็นปัจจัยสำคัญในการช่วยป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ มาตรการการป้องกันการทุจริต ภายใต้คู่มือการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตฉบับนี้ ประกอบด้วย 5 กิจกรรมหลัก ดังต่อไปนี้

5.1 การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต

การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทุกหน่วยงานในบริษัท ฯ ดำเนินการเชิงรุก เพื่อระบุ ประเมิน และทบทวนความเสี่ยงด้านการทุจริตขององค์กร รวมทั้ง สร้างความตระหนักถึงความ เสี่ยงด้านการทุจริต ที่อาจเกิดขึ้นและผลกระทบต่อวัตถุประสงค์และการดำเนินงานขององค์กร เพื่อให้มั่นใจ ว่าความเสี่ยงด้านการทุจริต ได้ถูกระบุและจัดการอย่างทันที่ อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารของทุกหน่วยงาน ต้องให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลความเสี่ยงด้านการทุจริตที่เกิดขึ้นในหน่วยงานของตน

การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

- 1) การเตรียมการเพื่อกำหนดเกณฑ์การวัดความเสี่ยงในด้านผลกระทบ (Impact) และโอกาสที่จะเกิด (Likelihood of Occurrence) รวมทั้งกำหนดระดับความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้ (Risk Appetite)
- 2) การระบุความเสี่ยงด้านการทุจริต สาเหตุหลักของความเสี่ยง และผลกระทบของความเสี่ยง ตลอดจนการวิเคราะห์ความรุนแรงและโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงก่อนคำนึงถึงมาตรการควบคุมภายในที่มีอยู่
- 3) การประเมินระบบการควบคุมภายในที่มีอยู่ในปัจจุบัน การวิเคราะห์ความรุนแรงและโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงหลังจากมีมาตรการควบคุมภายในปัจจุบัน
- 4) จัดหามาตรการเพื่อลดความเสี่ยงลงให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ หากมาตรการควบคุมภายในที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ไม่เพียงพอต่อการป้องกันความเสี่ยงด้านการทุจริต

ดังนั้น ผู้บริหารจึงกำหนดให้ หน่วยงานตรวจสอบภายในเป็นผู้ให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหารสำหรับการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต รวมทั้งเป็นผู้รวบรวมผลการประเมิน เพื่อจัดทำเอกสารความเสี่ยงด้านการทุจริตขององค์กร ซึ่งครอบคลุมถึงแผนภาพความเสี่ยงด้านการทุจริต (Fraud Risk Profile) และทะเบียนความเสี่ยงด้านการทุจริต (Fraud Risk Register) ตลอดจนทำหน้าที่ติดตามการดำเนินงานตามแผนจัดการความเสี่ยง เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง คณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการบริษัท ตลอดจน ผู้บริหารและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

อย่างไรก็ตาม หน่วยงานหรือคณะทำงานดังกล่าว มีหน้าที่เพียงให้การปรึกษาและรวบรวมข้อมูลความเสี่ยงเท่านั้น การระบุและประเมินความเสี่ยง รวมทั้งการจัดหามาตรการเพื่อลดหรือจัดการความเสี่ยง ถือเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารในแต่ละหน่วยงานขององค์กร นอกจากนี้หน่วยงานตรวจสอบภายในมีหน้าที่ประเมินความเพียงพอ และความมีประสิทธิภาพของระบบควบคุมภายในที่ระบุขึ้นระหว่างการประเมินความเสี่ยง ซึ่งหากการควบคุมภายในที่หน่วยงานเจ้าของความเสี่ยงระบุขึ้นยังไม่เพียงพอ หรือไม่มี

ประสิทธิผล หน่วยงานตรวจสอบภายในสามารถให้ความเห็นและให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้บริหาร เพื่อจัดทำมาตรการควบคุมภายในเพิ่มเติม เพื่อลดความเสี่ยงให้อยู่ระดับที่องค์กรยอมรับได้

ทั้งนี้ บริษัทฯ ควรประเมินและทบทวนความเสี่ยงด้านการทุจริตเป็นประจำทุกปี เพื่อระบุความเสี่ยงเพิ่มขึ้นหรือการเปลี่ยนแปลงของระดับความเสี่ยงที่มีอยู่ในแต่ละปี ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงกระบวนการปฏิบัติงาน การใช้ระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศใหม่ การเปลี่ยนแปลงหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรในบริษัท หรือวิธีการทำทุจริตแบบใหม่ ๆ เป็นต้น ทั้งนี้ หากบริษัทฯ เริ่มจัดทำการประเมินความเสี่ยงองค์กร (Enterprise Risk Assessment) ผู้บริหารสามารถพิจารณาดำเนินการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริตพร้อมกับการประเมินความเสี่ยงขององค์กรได้

5.2 นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริตและคอร์รัปชัน

บริษัท ฯ จัดให้มีนโยบาย คู่มือปฏิบัติงาน และมาตรการเพื่อต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน เช่น นโยบายการต่อต้านการทุจริต และคอร์รัปชัน คู่มือการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต คู่มือการกำกับดูแลกิจการที่ดี และจรรยาบรรณในการดำเนินธุรกิจ แนวปฏิบัติในการสนับสนุนและช่วยเหลือทางการเมือง แนวทางปฏิบัติในการบริจาคเพื่อการกุศล และการให้เงินสนับสนุน และแนวทางปฏิบัติในการรับหรือให้ของขวัญ ของกำนัล และการเลี้ยงรับรอง เป็นต้น เพื่อให้บุคลากรของบริษัท ฯ เข้าใจหลักการด้านจริยธรรม และแนวทางการปฏิบัติงานที่ดีของบริษัท ฯ รวมทั้ง เพื่อสร้างความตระหนัก จิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรของบริษัทฯ ทั้งนี้ นโยบาย คู่มือปฏิบัติงาน และมาตรการที่เกี่ยวข้องต้องได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการบริษัท นอกจากนี้ คณะกรรมการบริษัทต้องทบทวนและปรับปรุงนโยบายและคู่มือที่เกี่ยวข้องเป็นประจำอย่างน้อยทุก 2 ปี เพื่อให้มั่นใจว่าความเสี่ยงด้านการทุจริตได้ถูกจัดการและการเปลี่ยนแปลงทางการดำเนินงานและทางกฎหมายได้รับการครอบคลุมในนโยบายอย่างเหมาะสม

ทั้งนี้ บริษัทต้องสื่อสารและกำหนดขั้นตอนการสื่อสารนโยบาย คู่มือปฏิบัติงาน และมาตรการที่เกี่ยวข้องแก่บุคลากรของบริษัท ฯ รวมทั้งสื่อสารนโยบายและมาตรการให้บุคคลภายนอก (ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางธุรกิจและสาธารณชน)รับทราบ โดยบุคลากรของบริษัทฯ ในทุกระดับมีหน้าที่ศึกษาและทำความเข้าใจเนื้อหา รวมถึงปฏิบัติตามนโยบาย คู่มือปฏิบัติงาน และมาตรการดังกล่าวอย่างเคร่งครัด

5.3 การสื่อสารและการจัดอบรม

การสื่อสารและการจัดอบรมถือเป็นสิ่งจำเป็นในมาตรการป้องกันการทุจริต เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติตามนโยบายและคู่มือที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริต ตลอดจน มาตรการต่อต้านการทุจริตและคอร์รัปชันต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตขององค์กร รวมทั้ง ใ้บุคลากรของบริษัท ฯ สามารถเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยป้องกันและตรวจพบการทุจริตในองค์กรได้ ตลอดจนการสื่อสารแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทางธุรกิจ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการต่อต้านการทุจริตและคอร์รัปชันและความโปร่งใสในการดำเนินงานของบริษัท ฯ

ดังนั้น ฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ต้องจัดทำแผนการสื่อสารนโยบายและมาตรการต่อต้านการทุจริตและคอร์รัปชันประจำปีเป็นลายลักษณ์อักษร ให้แก่บุคลากรของบริษัท ฯ และผู้ที่เกี่ยวข้องทางธุรกิจ ตลอดจน กำหนดช่องทางการสื่อสาร เช่น จดหมายข่าวภายในบริษัท (Newsletters) แผ่นป้ายโฆษณา (Poster) แผ่นพับ (Brochure) การจัดอบรม (Training) หรือการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เป็นต้น ให้เหมาะสมแก่ผู้รับสาร ทั้งภายในและภายนอกองค์กร โดยแผนงานและช่องทางการสื่อสารดังกล่าวต้องได้รับการทบทวนและอนุมัติโดยประธานเจ้าหน้าที่บริหาร หรือกรรมการผู้จัดการเป็นประจำทุกปี นอกจากนี้ เพื่อให้มั่นใจในประสิทธิภาพของการสื่อสาร แผนงานและช่องทางการสื่อสารที่กำหนดขึ้นควรได้รับการสอบทานและประเมินระบบการควบคุมภายใน โดยหน่วยงานตรวจสอบภายใน เพื่อให้มั่นใจว่ากิจกรรมที่จัดขึ้นนั้นเพียงพอและสามารถสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรของบริษัท ฯ รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องทางธุรกิจทั้งหมด

แผนการสื่อสารต้องครอบคลุมถึงการจัดอบรมเกี่ยวกับนโยบายและมาตรการต่อต้านการทุจริตและคอร์รัปชันในการปฐมนิเทศน์ให้แก่พนักงานใหม่ ตลอดจน การจัดอบรมอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี ให้แก่บุคลากรของบริษัท ฯ ทั้งหมด ทั้งนี้ เนื้อหาการอบรมควรประกอบไปด้วยมาตรการต่อต้านการทุจริตและคอร์รัปชัน และบทลงโทษหากบุคลากรของบริษัท ฯ ไม่ปฏิบัติตามมาตรการนี้ เพื่อให้บุคลากรของบริษัท ฯ มีความเข้าใจและมีทักษะในการปฏิบัติตามนโยบายต่อต้านการทุจริตและคอร์รัปชัน รวมถึง คู่มือการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต ฉบับนี้ได้

5.4 การสอบทานประวัติของบุคลากรและผู้มีส่วนได้เสียทางธุรกิจ

การสอบทานประวัติของบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องทางธุรกิจถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การป้องกันการทุจริตมีประสิทธิภาพ โดยบริษัท ฯ มอบหมายให้ฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ทำหน้าที่สอบทานประวัติของบุคลากรก่อนการจ้างงาน หรือการเลื่อนตำแหน่ง และฝ่ายจัดซื้อทำหน้าที่สอบทานประวัติของผู้ที่เกี่ยวข้องทางธุรกิจก่อนการเริ่มทำสัญญาหรือธุรกรรมระหว่างกัน ทั้งนี้ การสอบทานสามารถทำได้ตามความเหมาะสมภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้องและได้รับการยินยอมจากบุคลากรหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทางธุรกิจดังต่อไปนี้

- การสอบทานประวัติของบุคลากรก่อนการจ้างงาน เพื่อตรวจสอบคุณสมบัติ ความเหมาะสม และประสบการณ์ของผู้สมัครงาน
- การสอบทานประวัติของบุคลากรก่อนจะมอบหมายให้ดำรงตำแหน่งสำคัญภายในบริษัท เช่น คณะกรรมการบริษัท ผู้บริหารงานระดับสูง บุคลากรในหน่วยงานการเงิน เป็นต้น เพื่อตรวจสอบคุณสมบัติ ประสบการณ์ ความน่าเชื่อถือทางการเงิน บุคคลอ้างอิง หรือความขัดแย้งทางผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสียทางธุรกิจ
- การสอบทานประวัติของผู้ที่เกี่ยวข้องทางธุรกิจโดยเฉพาะผู้ขาย ผู้รับเหมา และผู้ให้บริการแก่บริษัท เพื่อให้สามารถตรวจสอบความน่าเชื่อถือ สถานะทางการเงิน ชื่อเสียง และคุณสมบัติที่เกี่ยวข้องกับสินค้าหรือบริการของผู้มีส่วนได้เสียทางธุรกิจ

นอกจากนี้ กรรมการบริษัท ผู้บริหารระดับสูง และบุคลากรที่ดำรงตำแหน่งที่สำคัญตามที่ฝ่ายทรัพยากรมนุษย์กำหนด ต้องรายงานความขัดแย้งทางผลประโยชน์ที่อาจเกิดขึ้นต่อคณะกรรมการตรวจสอบ ผ่านทางเลขานุการบริษัท ตามแบบ “แบบรายงานความขัดแย้งทางผลประโยชน์” (ภาคผนวก ข) เป็นประจำทุกปี และในระหว่างปีหากมีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่อาจทำให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ได้

ทั้งนี้ ในการทำธุรกรรมของบริษัท ฯ และบริษัทย่อย กับบุคคลที่อาจมีความขัดแย้งของผลประโยชน์ ให้ปฏิบัติตาม “นโยบายการป้องกันความขัดแย้งทางผลประโยชน์” ที่ปรากฏตามคู่มือนโยบายการกำกับดูแลกิจการที่ดี

5.5 การควบคุมภายใน

การควบคุมภายในเป็นกระบวนการปฏิบัติงานที่ถูกกำหนดร่วมกันโดยคณะกรรมการบริษัท ผู้บริหาร ตลอดจนบุคลากรขององค์กรทุกระดับชั้น เพื่อให้เกิดความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่า วิธีการหรือการปฏิบัติงานตามที่กำหนดไว้จะช่วยให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ ดังนั้น การควบคุมภายในถือเป็นเครื่องมือเบื้องต้นของบริษัท ฯ ในการป้องกันการทุจริตในกระบวนการปฏิบัติงานของทุกหน่วยงาน ทั้งนี้ ผู้บริหารในแต่ละหน่วยงานต้องออกแบบการควบคุมภายในที่เหมาะสมสำหรับกระบวนการที่อยู่ในความรับผิดชอบ เพื่อจัดการลดความเสี่ยงด้านการทุจริตที่ร่วมกันระบุในการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริตให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ ตลอดจนสื่อสาร ทำความเข้าใจและควบคุมติดตามการดำเนินงานของบุคลากรในหน่วยงานให้ปฏิบัติงานตามระบบการควบคุมภายในที่กำหนดขึ้น

ทั้งนี้ ทุกหน่วยงานต้องจัดทำขั้นตอนการปฏิบัติงานหรือกระบวนการปฏิบัติงานเป็นลายลักษณ์อักษร สำหรับทุกกระบวนการ เพื่อให้ผู้บริหารของหน่วยงานสอบถามและอนุมัติให้มีผลบังคับใช้ โดยคำนึงถึงการแบ่งแยกหน้าที่อย่างชัดเจน ในการกำหนดหน้าที่ของบุคลากรในการดำเนินงานตามขั้นตอนหรือกระบวนการปฏิบัติงานเพื่อให้การปฏิบัติงานมีความโปร่งใส เป็นอิสระ และสามารถช่วยป้องกันหรือตรวจพบความเสี่ยงด้านการทุจริตได้ รวมทั้งจัดเก็บเอกสารดังกล่าวไว้ในช่องทางที่บุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงได้ และสื่อสารให้บุคคลที่เกี่ยวข้องรับทราบ

นอกจากนี้ ผู้บริหารในแต่ละหน่วยงานควรทบทวนขั้นตอนการปฏิบัติงาน หรือกระบวนการปฏิบัติงานเป็นประจำอย่างน้อยทุก 2 ปี หรือเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงที่กระทบต่อการปฏิบัติงานอย่างเป็นทางการที่สำคัญ เพื่อให้มั่นใจว่าขั้นตอนการปฏิบัติงานหรือกระบวนการปฏิบัติงานนั้นสอดคล้องกับหลักการควบคุมภายในที่ดีและการปฏิบัติงานในปัจจุบัน

ทั้งนี้ บริษัท ฯ มอบหมายให้ฝ่ายตรวจสอบภายในเป็นผู้ประเมินความเพียงพอ ความเหมาะสม ตลอดจนความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการควบคุมภายในขององค์กร พร้อมให้ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขเพื่อปรับปรุง/พัฒนาการควบคุมภายในให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถป้องกัน และตรวจพบความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น โดยเฉพาะความเสี่ยงด้านการทุจริต โดยฝ่ายตรวจสอบภายในต้องหารือผลการตรวจสอบกับผู้บริหาร หน่วยงานรับตรวจ เพื่อทำความเข้าใจและจัดหาแนวทางปรับปรุงและพัฒนาการควบคุมภายในที่เหมาะสมและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง รวมทั้ง รายงานผลการตรวจสอบต่อคณะกรรมการตรวจสอบเป็นประจำทุกไตรมาส ทั้งนี้ ผู้บริหารแต่ละหน่วยงานมีหน้าที่รับผิดชอบในการนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงและพัฒนาจากแนวทางที่ฝ่ายตรวจสอบภายในเสนอแนะ

6. มาตรการตรวจพบการทุจริต (Fraud Detection)

มาตรการป้องกันการทุจริตที่ดีสามารถช่วยลดโอกาสที่จะเกิดการทุจริตได้ในระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตาม บริษัท ฯ จำเป็นต้องจัดทำมาตรการตรวจการทุจริต เพื่อช่วยตรวจสอบและรายงานการกระทำที่อาจเป็นการทุจริต อย่างทัน่วงที ดังนั้น กลไกการแจ้งเหตุหรือเบาะแส และการรายงานการทุจริตเป็นกิจกรรมหลักที่สามารถช่วยให้ บริษัท ฯ ตรวจพบการทุจริต นอกจากนี้ เพื่อให้มั่นใจว่ามาตรการตรวจพบการทุจริตมีความเหมาะสม มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ฝ่ายตรวจสอบภายในต้องสอบทานการออกแบบและการควบคุมภายในของ มาตรการดังกล่าวเป็นประจำทุกปี ทั้งนี้ มาตรการตรวจพบการทุจริตประกอบด้วย 2 กิจกรรมหลัก ดังนี้

6.1 กลไกการแจ้งเหตุหรือเบาะแส

ผู้บริหารกำหนดให้มีช่องทางที่น่าเชื่อถือและเป็นอิสระสำหรับการแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับการทุจริต รวมถึงเปิดโอกาสให้ทุกคน ไม่ว่าจะ เป็นบุคลากรของบริษัท ฯ หรือบุคคลภายนอกสามารถแจ้งเบาะแสได้ โดยไม่ต้องเปิดเผยตัวตน ตลอดจนจัดให้มีกระบวนการป้องกันผู้แจ้งเบาะแส เพื่อคุ้มครองผู้แจ้งไม่ให้ถูกทำร้ายหรือข่มขู่ในภายหลัง ซึ่งช่วยส่งเสริมให้บุคลากรของบริษัท ฯ มีความมั่นใจและรู้สึกปลอดภัยในการแจ้งเหตุหรือเบาะแสเกี่ยวกับการทุจริต

ดังนั้น บุคลากรของบริษัท ฯ จึงมีหน้าที่แจ้งเหตุหรือเบาะแสของการทุจริตผ่านช่องทางที่บริษัท ฯ กำหนด ทั้งนี้ เงื่อนไขและขั้นตอนการพิจารณาเบาะแสและข้อร้องเรียนระบุอยู่ใน “นโยบายการคุ้มครอง และให้ความเป็นธรรมแก่พนักงานที่แจ้งข้อมูลหรือให้เบาะแสเกี่ยวกับการทุจริตหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย

กฎระเบียบ ข้อบังคับบริษัท และจรรยาบรรณในการดำเนินธุรกิจของบริษัทและบริษัทย่อย (Whistleblower Policy)” และเว็บไซต์ของบริษัทฯ ซึ่งบุคลากรของบริษัท ฯ และบุคคลภายนอกสามารถเข้าถึงได้ ปัจจุบันบริษัทฯ กำหนดช่องทางในการแจ้งเหตุหรือเบาะแส เพื่อให้บุคลากรของบริษัทฯและบุคคลภายนอกแจ้งเหตุหรือเบาะแสแก่ผู้รับแจ้งเบาะแส

ผู้รับแจ้งเบาะแส

1. ผู้บังคับบัญชาที่ตนเองไว้วางใจในทุกระดับ
2. ผู้อำนวยการสายงาน
3. รองกรรมการผู้จัดการสายงานที่เกี่ยวข้อง
4. เลขานุการบริษัท
5. คณะกรรมการตรวจสอบ
6. คณะกรรมการบริษัท

ร้องเรียนต่อผู้รับข้อร้องเรียนคนใดคนหนึ่ง ด้วยวิธีดังต่อไปนี้

1. ร้องเรียนโดยตรงด้วยวาจา หรือเป็นลายลักษณ์อักษรผ่านทาง E – mail Address ของผู้รับข้อร้องเรียน
  - เลขานุการบริษัท (chavalit@jsp.co.th)
  - คณะกรรมการตรวจสอบและเลขานุการบริษัท (center@jsp.co.th)
  - คณะกรรมการบริษัท (center@jsp.co.th)
2. ส่งจดหมายถึงผู้รับข้อร้องเรียน โดยระบุหน้าซองถึงผู้รับข้อร้องเรียน และตามด้วยที่อยู่ ดังนี้

**บริษัท เจ.เอส.พี.พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด (มหาชน) เลขที่ 43 ซอยพระรามที่ 2 ซอย 54
แขวงสามต่า เขตบางขุนเทียน กรุงเทพฯ 10150**

กรณีที่ผู้ร้องเรียนเลือกที่จะไม่เปิดเผยชื่อต้องระบุรายละเอียดข้อเท็จจริงหรือหลักฐานที่ชัดเจนเพียงพอ ที่สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีเหตุอันควรเชื่อว่ามีกรกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับของบริษัท หรือจรรยาบรรณในการดำเนินธุรกิจของบริษัท

ทั้งนี้ การร้องเรียนจะถือเป็นความลับที่สุด และผู้ร้องเรียนสามารถร้องเรียนได้มากกว่า 1 ช่องทาง และไม่จำเป็นต้องเปิดเผยตัวตนต่อผู้รับข้อร้องเรียน แต่หากเปิดเผยตัวตนทำให้บริษัทสามารถแจ้งผลการดำเนินการและขอรายละเอียดในการตรวจสอบเรื่องดังกล่าวได้ดียิ่งขึ้น

6.2 การรายงานการทุจริต

เมื่อมีการแจ้งเหตุหรือเบาะแสการทุจริตฝ่ายตรวจสอบภายในเป็นผู้รวบรวมข้อมูลจากการแจ้งเบาะแสและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต เช่น จำนวนการแจ้งเบาะแสการทุจริต สรุปเหตุการณ์และสถานะของการดำเนินงานกรณีเกิดการทุจริตในองค์กร (สถานการณ์สอบสวน ข้อเสนอการตัดสินใจในการลงโทษ และข้อมูลทางสถิติของการทุจริตในองค์กร) สถานะการปฏิบัติงานตามมาตรการต่อต้านการทุจริต และคอร์รัปชัน เป็นต้น เพื่อรายงานต่อคณะผู้บริหารเป็นประจำทุกเดือน และต่อคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการตรวจสอบเป็นประจำทุกไตรมาส ในกรณีที่เบาะแสที่ได้รับแจ้งมีความรุนแรงและจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างทันด่วนที่ ฝ่ายตรวจสอบภายใน ต้องรายงานเหตุการณ์ทุจริตดังกล่าวต่อคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการตรวจสอบ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องทันที

ทั้งนี้ ข้อมูลในรายงานจะต้องถูกเก็บเป็นความลับ โดยฝ่ายตรวจสอบภายในต้องรายงานตรงต่อผู้มีอำนาจตามที่ได้กำหนดไว้เท่านั้น ห้ามมิให้แบ่งปันข้อมูลไม่ว่าจะในรูปแบบใดก็ตามแก่หน่วยงานหรือบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้อง

7. มาตรการตอบสนองต่อการทุจริตที่เกิดขึ้น (Fraud Response)

บริษัท ฯ จัดทำมาตรการตอบสนองต่อการทุจริต เพื่อแก้ไขและเยียวยาผลกระทบจากการเกิดทุจริต รวมทั้งหาวิธีการป้องกันไม่ให้เกิดการทุจริตประเภทเดียวกันเกิดขึ้นอีก โดยมาตรการตอบสนองประกอบด้วย การสอบสวนภายใน การลงโทษและการเยียวยา และการเปิดเผยข้อมูล

7.1 การสอบสวน

เมื่อเกิดเหตุทุจริต บริษัท ฯ มอบหมายให้ หัวหน้าฝ่ายตรวจสอบภายใน เป็นผู้พิจารณาข้อมูลเบาะแสและมีอำนาจในการอนุมัติให้เริ่มดำเนินการสอบสวนเมื่อเห็นว่าเบาะแสที่ได้มาเพียงพอและมีมูล ทั้งนี้ ฝ่ายทรัพยากรมนุษย์เป็นผู้ตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง และดำเนินการสอบสวนตาม "คู่มือการปฏิบัติงาน เรื่อง การพิจารณาโทษทางวินัย" อย่างไรก็ตาม หากบริษัท ฯ มีบุคลากรไม่เพียงพอหรือเห็นสมควรให้จัดหาผู้เชี่ยวชาญมาดำเนินการสอบสวนแทนบุคลากรของหน่วยงาน บริษัท ฯ อาจพิจารณาให้

ว่าจ้างบุคคลภายนอกที่มีคุณสมบัติเหมาะสมได้ โดยดำเนินการจัดจ้างตามขั้นตอนของฝ่ายทรัพยากรบุคคล

ในกระบวนการสอบสวนนั้น คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงต้องดำเนินการด้วยความยุติธรรม และไม่เปิดเผยข้อมูลแก่ผู้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมถึงรายงานความคืบหน้าหรือผลการสอบสวนให้แก่หัวหน้าฝ่ายตรวจสอบภายในรับทราบอย่างสม่ำเสมอทุกเดือน เพื่อใช้ในการรายงานต่อคณะผู้บริหาร และในกรณีที่พนักงานสอบสวนข้อเท็จจริงพบอุปสรรคในการดำเนินงาน ที่อาจส่งผลกระทบต่อบริษัท ฯ คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงต้องรายงานต่อหัวหน้าฝ่ายตรวจสอบภายใน เพื่อรายงานเรื่องดังกล่าวต่อคณะกรรมการบริษัท หรือคณะกรรมการตรวจสอบสำหรับหาทางแก้ไขอย่างทันท่วงที นอกจากนี้ คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงต้องบันทึกการสอบสวนใน “บันทึกการสอบสวน” และเก็บหลักฐานทั้งเชิงวัตถุและอิเล็กทรอนิกส์เป็นเวลาอย่างน้อย 3 ปี หรือจนกว่าสิ้นสุดอายุความทางกฎหมาย เพื่อให้มั่นใจว่าบริษัท ฯ มีหลักฐานเพียงพอหากต้องนำไปใช้ในศาล

นอกจากนี้ บริษัท ฯ ต้องจัดอบรมแก่บุคลากรที่สามารถดำรงตำแหน่งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงได้เป็นประจำอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้มั่นใจว่าบุคลากรดังกล่าวเข้าใจขั้นตอนการสอบสวนโดยละเอียดและมีความรู้ความสามารถในการดำเนินการสอบสวนอย่างเหมาะสมและยุติธรรม

ทั้งนี้ บริษัทฯ ถือเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรทุกคนในการให้ความร่วมมือแก่คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงในการดำเนินการสอบสวน รวมถึงสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงในด้านข้อมูลและการปฏิบัติงาน

7.2 การลงโทษและการเยียวยา

บทลงโทษที่เข้มงวดและเด็ดขาดเป็นการแสดงจุดยืนของบริษัท ฯ ที่มีต่อการทุจริต ในขณะที่การเยียวยาผลกระทบจากการทุจริตเป็นสิ่งที่บริษัท ฯ ต้องให้ความสำคัญและดำเนินการอย่างทันท่วงทีเพื่อแสดงให้เห็นถึงความเอาใจใส่และความมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาด้านการทุจริต รวมถึงการเยียวยาและรับผิดชอบต่อผู้ที่แจ้งข้อมูลหรือให้เบาะแสเกี่ยวกับการกระทำทุจริต ซึ่งเป็นไปตาม “นโยบายการคุ้มครองและให้ความเป็นธรรมแก่พนักงานที่แจ้งข้อมูลหรือให้เบาะแสเกี่ยวกับการทุจริตหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย

กฎระเบียบ ข้อบังคับบริษัท และจรรยาบรรณในการดำเนินธุรกิจของบริษัทและบริษัทย่อย (Whistleblower Policy)”

7.2.1 การลงโทษ

เมื่อการสอบสวนเสร็จสิ้นและพบว่ามีการทุจริตเกิดขึ้นจริง คณะกรรมการสอบสวนมีหน้าที่ นำเสนอข้อเท็จจริงและหลักฐานแก่ผู้มีอำนาจ เพื่อพิจารณาบทลงโทษให้สอดคล้องกับนโยบายของบริษัทและกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ บริษัทกำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดของผู้ทำทุจริตเป็นผู้รับผิดชอบในการลงโทษ โดยอ้างอิงตาม “คู่มือขั้นตอนการดำเนินโทษทางวินัย” สำหรับขั้นตอนการลงโทษและผู้มีอำนาจในการลงโทษ ซึ่งจะต้องบันทึกวิธีการพิจารณาบทลงโทษและข้อสรุปบทลงโทษใน “หนังสือลงโทษทางวินัย” โดยเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษทั้งหมดต้องจัดเก็บไว้คู่กับเอกสารสำคัญในขั้นตอนการสอบสวนเป็นเวลาอย่างน้อย 3 ปี นอกจากนี้ ในกรณีที่บทลงโทษก่อให้เกิดความเสี่ยงด้านกฎหมายแก่บริษัทฯ ตัวแทนคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงต้องปรึกษากับฝ่ายกฎหมายและผู้บริหารให้ชัดเจนก่อนดำเนินการ

7.2.2 การเยียวยา

เมื่อการสอบสวนเสร็จสิ้น ผู้บริหารต้องร่วมพิจารณาหามาตรการเยียวยาจากเหตุการณ์ทุจริตที่เกิดขึ้น เช่น การปรับปรุงหรือเพิ่มเติมนโยบายของบริษัท การปรับปรุงหรือเพิ่มเติมการควบคุมภายใน การเปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติงาน การฟ้องร้องดำเนินคดีทางอาญาและ/หรือแพ่ง การขยายผลการสืบสวนเพื่อตรวจสอบการทุจริตในส่วนอื่น ๆ ที่อาจมีความเกี่ยวข้อง เป็นต้น โดยมีเป้าหมายหน้าที่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำหรับมาตรการเยียวยาในแต่ละกรณี จัดทำแผนงานเยียวยา (Action Plan) พร้อมกรอบระยะเวลาปฏิบัติงานเพื่อนำเสนอต่อประธานเจ้าหน้าที่บริหาร หรือกรรมการผู้จัดการ และดำเนินการตามแผนงานเยียวยาที่ได้รับการอนุมัติ

อนึ่ง มาตรการเยียวยาต่าง ๆ ควรเป็นไปในทิศทางเดียวกันสำหรับข้อกล่าวหาที่คล้ายคลึงกัน และขั้นตอนปฏิบัติดังกล่าวต้องกำหนดมาตรการเยียวยาสำหรับข้อกล่าวหาต่าง ๆ อย่างชัดเจน

7.3 บริษัทฯ กำหนดให้ประธานกรรมการบริษัทหรือบุคลากรที่ได้รับมอบหมายจากประธานกรรมการบริษัทเป็นผู้เปิดเผยข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการทุจริตต่อหน่วยงานภายนอกที่มีหน้าที่กำกับดูแล (อาทิ เช่น สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นต้น) หรือต่อสาธารณะ อย่างไรก็ตาม บริษัทฯ กำหนดให้การตัดสินใจเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตในแต่ละหัวเรื่องขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของประธานกรรมการบริษัท

ทั้งนี้ บริษัทฯ ห้ามมิให้ผู้ที่ไม่มีหน้าที่หรือไม่ได้รับมอบหมายจากประธานกรรมการบริษัทเปิดเผยข้อมูลด้านการทุจริตแก่บุคคลอื่นๆ ในบริษัทฯ สื่อมวลชน หรือหน่วยงานใดๆ ก็ตาม นอกจากนี้ บริษัทฯ จะพิจารณาลงโทษผู้ฝ่าฝืนโดยไม่มีข้อยกเว้น

8. เอกสารอ้างอิงและอำนาจรับผิดชอบการดำเนินการ

หลักการหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานในคู่มือการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตฉบับนี้ อาจอ้างอิงถึงเอกสารที่บริษัทฯ ได้จัดทำไว้อยู่แล้ว โดยในกรณีดังกล่าว ขั้นตอนการปฏิบัติงานและอำนาจรับผิดชอบให้เป็นไปตามเอกสารอ้างอิงฉบับนั้น ๆ เพื่อให้มั่นใจว่าการปฏิบัติงานนั้นอยู่ในมาตรฐานเดียวกัน หากบุคลากรของบริษัทฯ มีข้อสงสัยเกี่ยวกับการดำเนินการตามคู่มือฉบับนี้ สามารถขอคำแนะนำได้จากหน่วยงานตรวจสอบภายใน /ฝ่ายเลขานุการบริษัท/ฝ่ายทรัพยากรมนุษย์

9. การทบทวนและปรับปรุงคู่มือการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต

คู่มือการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตฉบับนี้ อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการตรวจสอบ โดยจะมีการทบทวนและปรับปรุงคู่มือฉบับนี้เป็นประจำทุกๆ ปี หรือเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญซึ่งกระทบต่อการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต ทั้งนี้ เพื่อให้มั่นใจว่าคู่มือดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปฏิบัติของบริษัทฯ รวมทั้งเป็นไปตามข้อบังคับและกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ การปรับปรุงคู่มือการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต ต้องได้รับการพิจารณาเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง และนำเสนอขออนุมัติจากคณะกรรมการบริษัท โดยต้องมีการสื่อสารคู่มือที่ได้รับการปรับปรุงดังกล่าวให้ทราบโดยทั่วกันทั้งบริษัทฯ

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก – บทบาทหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต

บริษัท ฯ มอบหมายหน้าที่เพิ่มเติมให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต โดยภาคผนวกนี้จะช่วยระบุตัวอย่างแนวทางในการปฏิบัติงานของบุคลากรในแต่ละระดับ

1. คณะกรรมการบริษัท

คณะกรรมการบริษัท มีหน้าที่ในการควบคุมและดูแลการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตในภาพรวม โดยมีหน้าที่หลักดังต่อไปนี้

- เป็นผู้นำในการแสดงถึงความมุ่งมั่นที่จะต่อต้านการทุจริตและคอร์รัปชัน เพื่อแสดงจุดยืนให้แก่บุคลากรของบริษัท ฯ ผู้ที่เกี่ยวข้องทางธุรกิจ และสาธารณชนรับทราบ
- สอบทาน ทบทวน และอนุมัตินโยบายหรือคู่มือที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต การต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน หลักจริยธรรมของบริษัท ตลอดจนมาตรการต่อต้านการทุจริตและคอร์รัปชัน
- กำหนดและมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบในการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต รวมถึงกระบวนการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริต อาทิเช่น การแจ้งเบาะแส การสอบสวน การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต เป็นต้น ให้แก่ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ มีความรู้ความสามารถ และคุณสมบัติในการปฏิบัติหน้าที่
- กำกับดูแลการปฏิบัติตามนโยบายหรือมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตและการต่อต้านการทุจริตและคอร์รัปชัน ติดตามการดำเนินงาน ให้มั่นใจว่าผู้บริหารมีทรัพยากรเพียงพอเพื่อบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต
- เป็นผู้ตัดสินใจในกระบวนการต่าง ๆ เมื่อเกิดเหตุการณ์ทุจริตขึ้น หรือเมื่อมีการรายงานขึ้นมาให้รับทราบ
- เปิดเผยข้อมูลแก่ผู้สอบบัญชีให้ทราบถึงบทบาทของคณะกรรมการบริษัทที่มีต่อการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต

- ปฏิบัติตามนโยบายหรือมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตและคอร์รัปชัน

2. คณะกรรมการตรวจสอบ

คณะกรรมการตรวจสอบมีหน้าที่ในการประเมินความเพียงพอและความเหมาะสมของนโยบายบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตและระบบที่ใช้ในการจัดการความเสี่ยง โดยมีหน้าที่หลักในการบริหารความเสี่ยงองค์กรดังต่อไปนี้

- ควบคุมกำกับดูแลภาพรวมของการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตภายในบริษัทฯ และพิจารณาแนวทางหรือกิจกรรมที่ฝ่ายตรวจสอบภายในนำเสนอเพื่ออนุมัติให้ดำเนินการต่อไป
- ทบทวนแผนการตรวจสอบภายในของฝ่ายตรวจสอบภายในเพื่อให้ครอบคลุมถึงการสอบทานการควบคุมภายในของมาตรการต่อต้านการทุจริตและคอร์รัปชัน ตลอดจน ความเสี่ยงจากการทำทุจริตในกระบวนการดำเนินงานอื่น ๆ
- รับรายงานเกี่ยวกับการทุจริต อาทิเช่น การรายงานตามรอบระยะเวลาทั่วไปเพื่อให้ข้อมูลรายละเอียดของการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต รายงานเรื่องการทุจริตตามรอบระยะเวลาทั่วไป รายงานด่วนเรื่องการทุจริตร้ายแรง รายงานผลการสอบสวนและบทลงโทษ เป็นต้น
- กำกับดูแลให้มั่นใจว่า กระบวนการรับแจ้งเบาะแส และการสอบสวนมีความเป็นอิสระและเหมาะสม ไม่ว่าในกรณีใด ๆ ก็ตาม โดยเฉพาะเมื่อผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งผู้บริหาร
- ปรึกษาร่วมกับผู้สอบบัญชีในกรณีที่บริษัทฯ ประสบเหตุการณ์ทุจริตที่มีนัยสำคัญ

3. คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง

คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง เป็นคณะกรรมการในระดับผู้บริหาร โดยมีกรรมการอิสระเป็นประธานฯ มีหน้าที่กำกับดูแลบริษัทฯ ในภาพรวม ทั้งนี้ หน้าที่ของคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต มีดังนี้

- ทบทวนนโยบาย แนวทางและขอบเขตการบริหารความเสี่ยงให้ครอบคลุมถึงเรื่องการทุจริต
- จัดให้มีการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริตอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยกำหนดให้บุคลากรที่มีประสบการณ์ มีความรู้ความสามารถ และคุณสมบัติ เป็นผู้ดำเนินการ
- รายงานผลการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต รวมทั้ง รายงานการทุจริตต่างๆต่อคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการตรวจสอบ
- ทบทวน และปรับปรุงคู่มือการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต เป็นประจำทุกปี

4. คณะผู้บริหาร

คณะผู้บริหารของบริษัทฯ มีหน้าที่ในการออกแบบและจัดทำแผน ขั้นตอน และการควบคุมภายในสำหรับการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต เพื่อป้องกัน ตรวจสอบ และตอบสนองต่อความเสี่ยงด้านการทุจริตขององค์กร ทั้งนี้ หน้าที่ของคณะผู้บริหารของบริษัท ฯ มีดังนี้

- สนับสนุนและสร้างค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตทั้งบริษัท
- จัดให้มีขั้นตอน/คู่มือการปฏิบัติงาน และการควบคุมภายในในกระบวนการที่รับผิดชอบอย่างเหมาะสม และเพียงพอต่อการป้องกันการทุจริต
- มอบหมายหน้าที่การกำกับดูแล กรอบ/นโยบายการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต ให้แก่บุคลากร/คณะทำงานที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ รวมทั้ง จัดสรรให้บุคลากรเหล่านั้นมีเวลาเพียงพอ เพื่อดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมาย
- ช่วยป้องกันและตรวจสอบการกระทำที่ต้องสงสัยว่าเป็นการทุจริต จัดให้มีกระบวนการตรวจสอบประวัติของคู่ค้าเพื่อตรวจสอบประวัติความน่าเชื่อถือทางการเงิน เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้

5. ฝ่ายตรวจสอบภายใน

ฝ่ายตรวจสอบภายในเป็นหน่วยงานอิสระและเป็นกลาง ซึ่งทำหน้าที่ตรวจสอบและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการตรวจสอบ ประเมินสถานะของความเสี่ยง และการควบคุมภายในของมาตรการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน โดยมีหน้าที่หลัก ดังต่อไปนี้

- สอบทานนโยบาย ขั้นตอนและกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงจากการทุจริต เพื่อให้มั่นใจว่ามีการดำเนินการตามที่กำหนดไว้อย่างครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ
- ประเมินการควบคุมภายในของแต่ละกระบวนการให้ครอบคลุมถึงเรื่องความเสี่ยงจากการทุจริต และเมื่อตรวจสอบพบความผิดปกติจะต้องสันนิษฐานว่าเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดจากการทุจริตหรือไม่
- ให้การสนับสนุนแก่คณะกรรมการสอบสวนโดยการให้คำแนะนำ และแบ่งปันข้อมูล

6. ฝ่ายทรัพยากรมนุษย์

หน้าที่ของฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ในการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต มีดังนี้

- จัดทำแนวทางและช่องทางในการสื่อสารเพื่อปลูกจิตสำนึกแก่บุคลากรของบริษัทเรื่องจริยธรรม การบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต และการต่อต้านการทุจริต รวมถึงจัดให้มีการอบรมเพิ่มความรู้ความสามารถแก่บุคลากรเพื่อให้มีศักยภาพเพียงพอในการป้องกันการทุจริตในการปฏิบัติงาน
- ตรวจสอบประวัติหรือความน่าเชื่อถือด้านคุณวุฒิและความสามารถ รวมถึงประวัติการทำงานของบุคลากรในตำแหน่งงานสำคัญก่อนการเซ็นสัญญาจ้างงานเพื่อให้มั่นใจว่าบุคคลดังกล่าวไม่มีประเด็นเรื่องความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงาน
- กำหนดให้สัญญาจ้างงานมีเงื่อนไขและข้อบังคับเกี่ยวกับการทุจริตเป็นส่วนหนึ่งด้วย
- กำหนดให้เรื่องการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตเป็นหนึ่งในดัชนีชี้วัดเพื่อประเมินการปฏิบัติงานของผู้บริหาร

- กำหนดให้เรื่องจริยธรรมและการต่อต้านการทุจริตเป็นหนึ่งในดัชนีชี้วัดเพื่อประเมินการปฏิบัติงานของบุคลากร
- กำหนดให้มีการสัมภาษณ์เมื่อบุคลากรลาออก โดยการสัมภาษณ์ครอบคลุมถึงความกังวลเกี่ยวกับการทำทุจริตในบริษัทที่บุคลากรดังกล่าวมีความกังวล หรือประสพระหว่างการปฏิบัติงาน

7. บุคลากรของบริษัท

บุคลากรทุกคนของบริษัทฯ มีหน้าที่รายงานเหตุการณ์ทุจริตหรืออาจเป็นการทุจริตแก่ผู้ที่มีอำนาจทราบหน้าที่ของบุคลากรในบริษัท ฯ มีหน้าที่ดังนี้

- ศึกษานโยบายหรือคู่มือที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต หลักจริยธรรมของบริษัทฯ การให้ความช่วยเหลือทางการเมือง การให้เงินบริจาคเพื่อการกุศล การให้เงินสนับสนุน และการให้ของขวัญ ค่าบริการต้อนรับและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ
- สื่อสารนโยบายหรือคู่มือที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต หลักจริยธรรมของบริษัทฯ การให้ความช่วยเหลือทางการเมือง การให้เงินบริจาคเพื่อการกุศล การให้เงินสนับสนุน และการให้ของขวัญ ค่าบริการต้อนรับและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทางธุรกิจอย่างชัดเจน
- ทำความเข้าใจหน้าที่ และความรับผิดชอบในการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตของตนเอง และปฏิบัติตามที่ตามที่ถูกกำหนดไว้
- รายงานความผิดปกติ พฤติกรรมไม่เหมาะสม หรือเหตุการณ์ต้องสงสัยว่าเป็นการทุจริตไปยังช่องทางแจ้งเบาะแสที่บริษัทกำหนด
- ให้ความร่วมมือโดยการให้ข้อมูลแก่คณะกรรมการสอบสวน หรือเมื่อได้รับการร้องขอให้ช่วยเหลือในกระบวนการสอบสวน
- ระมัดระวังปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ และนำเสนอประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงแก่ผู้อำนวยความสะดวกอย่างทันที่

ภาคผนวก ข – แบบรายงานการเปิดเผยความขัดแย้งทางผลประโยชน์

เรียน ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร/กรรมการผู้จัดการ

ข้าพเจ้า ชื่อ ..... ตำแหน่ง.....

สังกัด.....ขอรายงานการเปิดเผยความขัดแย้งทางผลประโยชน์ สำหรับกรณีดังนี้

(โปรดทำเครื่องหมาย X ลงใน) รายงานครั้งแรก รายงานประจำปี รายงานในระหว่างปี

ข้าพเจ้าขอเปิดเผยว่า ข้าพเจ้า

 ไม่มี รายการที่อาจเป็นผลประโยชน์ที่ขัดกันกับผลประโยชน์ของกลุ่มบริษัทฯ **มี** รายการที่อาจเป็นผลประโยชน์ที่ขัดกันกับผลประโยชน์ของกลุ่มบริษัทฯ โดยมีลักษณะของรายการดังต่อไปนี้ การดำรงตำแหน่งกรรมการผู้จัดการ รองกรรมการผู้จัดการ เป็นผู้มีส่วนได้เสีย หรือเป็นผู้ถือหุ้นสำคัญในกิจการที่เป็นคู่สัญญากับกลุ่มบริษัทฯ กิจการที่มีลักษณะเป็นการแข่งขันกันกับกลุ่มบริษัทฯ หรือบริษัทผู้เสนอราคาในการจัดซื้อ/จัดจ้าง/จ้างที่ปรึกษากับกลุ่มบริษัทฯ การมีคู่สมรส บิดา มารดา พี่น้อง บุตร/บุตรบุญธรรม ตลอดจน คู่สมรสของบุตร เป็นผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการผู้จัดการ รองกรรมการผู้จัดการ เป็นผู้มีส่วนได้เสีย หรือเป็นผู้ถือหุ้นสำคัญในกิจการที่เป็นคู่สัญญากับกลุ่มบริษัทฯ กิจการที่มีลักษณะเป็นการแข่งขันกับกลุ่มบริษัทฯ หรือบริษัทผู้เสนอราคาในการจัดซื้อ/จัดจ้าง/จ้างที่ปรึกษากับกลุ่มบริษัทฯ โดยมีรายละเอียดดังนี้ (กรุณาแนบเอกสารเพิ่มเติม ถ้ามี)

ชื่อ.....เกี่ยวข้องกับ.....

บริษัท.....

ข้าพเจ้า ขอรับรองว่า รายงานฉบับนี้ และเอกสารเพิ่มเติม (ถ้ามี) เป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ.....

( )

วันที่.....

ภาคผนวก ค – การประเมินความเสี่ยงการทุจริต คอร์รัปชัน (Anti-Corruption Risk Assessment)

เพื่อให้การบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต นำมาใช้อย่างเป็นรูปธรรม บริษัท ฯ จึงกำหนดมาตรการป้องกัน ตรวจสอบ กำกับดูแล และติดตามการทุจริต คอร์รัปชัน ดังนี้

แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันและการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการทุจริต คอร์รัปชัน

คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติเพิ่มเติมในการป้องกันการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการทุจริต ประกอบด้วย

1. กระบวนการในการประเมินความเสี่ยงจากการทุจริต
2. แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการกำกับและควบคุม เพื่อป้องกันและติดตามความเสี่ยงจากการทุจริตและคอร์รัปชัน
3. แนวทางในการติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติในการป้องกันการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการทุจริต คอร์รัปชัน

โดยสรุปดังนี้

1. กระบวนการในการประเมินความเสี่ยงจากการทุจริต

บริษัท ฯ จัดให้มีระบบการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสม กับลักษณะการดำเนินธุรกิจของบริษัท ฯ เพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน โดยระบุเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงจากการทุจริตคอร์รัปชันที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินธุรกิจ ประเมินระดับความเสี่ยงทั้งโอกาสเกิดและผลกระทบ กำหนดมาตรการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันที่เหมาะสมกับความเสี่ยงที่ประเมินได้ มีการเฝ้าติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามแผนการบริหารความเสี่ยงที่กำหนดขึ้น

ดังนั้นเพื่อการป้องกันการเข้าไปเป็นผู้สมรู้ร่วมคิด การทุจริตคอร์รัปชันของกรรมการ ผู้บริหารและพนักงานของบริษัทฯ จึงได้กำหนดการประเมินความเสี่ยงและการบริหารความเสี่ยงในการเกิดทุจริตคอร์รัปชัน 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 : กำหนดเกณฑ์การวัดความเสี่ยงในด้านผลกระทบ (Impact) และโอกาสที่จะเกิด (likelihood) รวมทั้งกำหนดระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Appetite)

- ขั้นตอนที่ 2 :** การระบุความเสี่ยงการทุจริตและคอร์รัปชัน สาเหตุหลักของความเสี่ยงและผลกระทบของความเสี่ยง ตลอดจนการวิเคราะห์ความรุนแรงและโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงก่อนดำเนินถึงมาตรการควบคุมภายในที่มีอยู่
- ขั้นตอนที่ 3:** การประเมินระบบควบคุมภายในที่มีอยู่ในปัจจุบัน การวิเคราะห์ความรุนแรงและโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงหลังจากมีมาตรการควบคุมภายในปัจจุบัน
- ขั้นตอนที่ 4:** การติดตามมาตรการเพื่อลดความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ หากมาตรการควบคุมภายในที่ดำเนินอยู่ในปัจจุบันไม่เพียงพอต่อการป้องกันความเสี่ยงทุจริต

2. แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการกำกับและควบคุมดูแลเพื่อป้องกันและติดตามความเสี่ยงจากการทุจริตคอร์รัปชัน สรุปได้ ดังนี้

1. จัดให้มีขั้นตอนและกระบวนการควบคุมภายใน และการบริหารความเสี่ยงที่ครอบคลุมกิจกรรมที่สำคัญของบริษัท ได้แก่ การให้ของกำนัล การเลี้ยงรับรอง การบริจาคเพื่อการกุศล การให้เงินสนับสนุน การช่วยเหลือและสนับสนุนกิจกรรมการเมือง การให้หรือรับสินบน ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการเกิดและติดตามความเสี่ยงจากการทุจริตคอร์รัปชัน รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการแก้ไขที่เหมาะสม
2. จัดให้มีช่องทางการรับแจ้งข้อมูล เบาะแส หรือข้อร้องเรียน การฝ่าฝืน การกระทำผิดกฎหมายหรือจริยธรรมธุรกิจของบริษัท หรือแนวทางปฏิบัติในการป้องกันการมีส่วนเกี่ยวข้องกับการทุจริต คอร์รัปชัน หรือระบบการควบคุมภายใน โดยมีนโยบายในการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูลหรือเบาะแสและจะเก็บรักษาข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลเป็นความลับ รวมทั้งมีมาตรการในการตรวจสอบและกำหนดบทลงโทษทางวินัยของบริษัท และ/หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
3. หัวหน้าสายงานที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบในการติดตามการปฏิบัติงาน การปรับปรุงแก้ไขข้อผิดพลาด (ถ้ามี) และรายงานให้ผู้มีอำนาจทราบตามลำดับ

3. แนวทางในการติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติในการป้องกันการมีส่วนเกี่ยวข้องกับการทุจริต คอร์รัปชัน

บริษัท ฯ กำหนดให้มีแนวทางในการติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติในการป้องกันการมีส่วนเกี่ยวข้องกับการทุจริต คอร์รัปชัน ดังนี้

1. กำหนดให้ผู้บริหารและพนักงานประเมินผลการปฏิบัติงานตนเองเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคู่มือการกำกับดูแลกิจการที่ดีและจรรยาบรรณธุรกิจ ที่บริษัท ฯ กำหนดขึ้น ซึ่งรวมถึงนโยบายการกำกับดูแลกิจการที่ดี จรรยาบรรณและจรรยาบรรณธุรกิจ ว่าด้วยการสนับสนุนการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน แนวทางปฏิบัติในการป้องกันการมีส่วนเกี่ยวข้องกับการทุจริต คอร์รัปชันและข้อพึงปฏิบัติของพนักงาน อย่างสม่ำเสมอ
2. จัดให้มีฝ่ายกำกับและควบคุม ทำหน้าที่ตรวจสอบระบบการควบคุมภายใน การบริหารความเสี่ยง การกำกับดูแลกิจการ และให้ข้อเสนอแนะอย่างต่อเนื่อง โดยดำเนินการตรวจสอบตามแผนการตรวจสอบประจำปี ที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการตรวจสอบ และรายงานผลการตรวจสอบที่มีนัยสำคัญและข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการตรวจสอบ
3. กำหนดให้คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง รับผิดชอบในการทดสอบและประเมินความเสี่ยงจากการทุจริตคอร์รัปชันอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การนำมามาตรการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพตลอดจนติดตาม ทบทวนและปรับปรุงมาตรการต่อต้านการทุจริต คอร์รัปชันอย่างสม่ำเสมอ โดยนำเสนอผลการประเมินต่อคณะกรรมการตรวจสอบ และรายงานต่อคณะกรรมการบริษัท
4. หากสืบสวนข้อเท็จจริงแล้วพบว่า ข้อมูลจากการตรวจสอบหรือข้อร้องเรียน มีหลักฐานที่มีเหตุอันควร ให้เชื่อว่ามีรายการหรือการกระทำ ซึ่งอาจมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อฐานะการเงิน และผลการดำเนินงานของบริษัทฯ รวมถึงการฝ่าฝืน การกระทำผิดกฎหมายหรือจรรยาบรรณธุรกิจของบริษัทฯ หรือแนวทางปฏิบัติในการป้องกันการมีส่วนเกี่ยวข้องกับการทุจริต คอร์รัปชันหรือข้อสงสัยในรายงานทางการเงิน หรือระบบการควบคุมภายใน คณะกรรมการตรวจสอบจะรายงานต่อคณะกรรมการบริษัทเพื่อดำเนินการปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการตรวจสอบเห็นสมควร

บริษัท ฯ จัดให้มีการสื่อสารแนวทางปฏิบัติในการป้องกันการมีส่วนเกี่ยวข้องกับการทุจริต คอร์รัปชันนี้ โดยเผยแพร่ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น อินทราเน็ตของกลุ่มบริษัท ฯ และบนเว็บไซต์ของบริษัทฯ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้บริหารและพนักงานทุกคนรับทราบและถือปฏิบัติ

คู่มือ “การบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต”

พิจารณาเห็นชอบ โดย

มติที่ประชุมคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง ครั้งที่ 2/2560 เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2560

อนุมัติ โดย

มติที่ประชุมคณะกรรมการบริษัท ครั้งที่ 9/2560 เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2560